

**ДВНЗ “ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ”**

**КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ, ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ ТА
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

проф. А.Г. Шульгай

“ ___ ” _____ року

**РОБОЧА ПРОГРАМА СПОРТИВНОЇ СЕКЦІЇ
«ВОЛЕЙБОЛ»**

рівень підготовки – перший рівень вищої освіти

галузь знань 22 «ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я»,

для спеціальностей 222 «МЕДИЦИНА»,

221 «СТОМАТОЛОГІЯ»,

223 «МЕДСЕСТРИНСТВО»,

226 «ФАРМАЦІЯ»,

227 «ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ».

факультет медичний

навчальний рік 2016-2017

Розробники: к.п.н., асистент кафедри фізичної реабілітації, здоров'я людини та фізичного виховання Назарук В.Л.

Схвалено на засіданні кафедри фізичної реабілітації, здоров'я людини та фізичного виховання

„22” червня 2016 року, протокол № 18

Завідувач кафедри, професор

Д. В. Козак

© _____, 2016 рік

© _____, 2017 рік

2016-2017 навчальний рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»	Нормативна	
	Спеціальності: 222 «медицина», 221 «стоматологія», 223 «медсестринство», 226 «фармація», 227 «фізична реабілітація».	Рік підготовки	
		1-й	
Загальна кількість годин –160		Семестр	
		I-й	II-й
		Лекції	
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: —	-	-
		Практичні	
		30 год	
		Самостійна робота	
		130 год	
		Вид контролю	
		Зараховано	Зараховано

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА І СТРУКТУРА СПОРТИВНОЇ СЕКЦІЇ

ВОЛЕЙБОЛ як спортивна секція:

Робоча навчальна програма з спортивної секції «Волейбол» є нормативним документом, що розроблено кафедрою фізичної реабілітації, здоров'я людини та фізичного виховання на основі навчальної програми «Фізичне виховання» для вищих навчальних закладів України III – IV рівнів акредитації.

Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу секції «Волейбол», складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів. Секція «Волейбол» у вищому навчальному закладі є невід'ємною частиною формування загальної і професійної культури сучасного спеціаліста. Як спортивна дисципліна, обов'язкова для всіх спеціальностей, вона забезпечує профільну фізичну готовність, є одним із засобів формування всебічно розвинутої особистості, фактором зміцнення здоров'я, оптимізації фізичного і психічного стану студентів у процесі професійної підготовки. Свої функції секція найбільш повно реалізує як цілеспрямований педагогічний процес.

Навчальна програма секції «Волейбол» є організаційно-програмним документом, що визначає зміст фізичного виховання як процесу оволодіння знаннями теорії та методики фізичного виховання; формування фізичної підготовленості студентів, виховання патріотизму, колективізму та загальнолюдських цінностей.

Основним організаційно – педагогічним принципом програми є диференційоване використання засобів фізичної культури на заняттях зі студентами різної статі та віку з урахуванням стану їхнього здоров'я, ступеня фізичного розвитку та рівня фізичної підготовленості.

Предметом вивчення спортивної секції «Волейбол» є фізичний розвиток, функціональне удосконалення організму, навчання основним життєво важливим руховим навичкам, вмінням; є якісна, динамічна характеристика рівня розвитку і реалізації можливостей людини, що забезпечує біологічний потенціал його життєдіяльності, необхідний для гармонійного розвитку.

Міждисциплінарні зв'язки: Спортивна секція «Волейбол» функціонує в циклі дисциплін професійно-орієнтованої підготовки, що відповідають структурно-логічній схемі навчального плану та опирається на дисципліни: анатомія людини, фізіологія людини, валеологія, лікувальна фізкультура, фізичне виховання. Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування.

3. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою занять в спортивній секції з туризму в медичних вищих навчальних закладах є гармонійний розвиток студентів: зміцнення їх здоров'я, розвиток особистих фізичних та психічних якостей, підвищення фізичної та розумової працездатності; формування у них фізичної культури особистості й усвідомленого відношення до цього предмету як до необхідної ланки загальної культури та оздоровчої тактики; прищеплення майбутнім лікарям знань, умінь та навичок використання засобів фізичної культури в своїй професійній діяльності та формування у всіх верств населення престижності здоров'я (ПП.012) .

1. Для досягнення цієї мети сформульовані наступні **кінцеві цілі** занять з “Туризму” на протязі навчання у ВУЗі:
 1. Розуміти роль фізичної культури та Волейболу в гармонійному розвитку людини та підготовці висококваліфікованого спеціаліста.
 2. Знати основи фізичної культури та здорового способу життя, а також професійно-прикладної фізичної підготовки.
 3. Знати основи організації і методики найбільш ефективних видів та форм раціональної рухової діяльності.
 4. Знати основи фізичного виховання різних верств населення.
 5. Знати основні методики оздоровлення і фізичного удосконалення традиційними та нетрадиційними засобами і методами фізичної культури.
 6. Володіти системою практичних умінь та навичок, які забезпечують збереження і зміцнення здоров'я, розвиток та удосконалення психофізичних здібностей і якостей, самовизначення у фізичній культурі.
 7. Володіти основними прийомами масажу і самомасажу з метою відновлення організму після психофізичних навантажень та запобігання передчасної втоми при інтенсивній розумовій та фізичній діяльності.
 8. Придбати досвід використання фізкультурно-спортивної діяльності для досягнення життєвих та професійних цілей.
 9. Дотримуватись гігієнічних вимог в процесі оздоровлення і тренувань у вибраному виді фізичної активності.
 10. Використовувати відповідні природні чинники, види фізичних вправ та психофізичний тренінг для профілактики захворювань, зміцнення здоров'я та підвищення розумової і фізичної працездатності.
 11. Використовувати засоби фізичної культури з метою нівелювання впливу шкідливих чинників професійної діяльності, профілактики захворювань та протистояння хибним звичкам.
 12. Застосовувати методи самоконтролю за станом здоров'я, фізичного розвитку і діяльності функціональних систем організму.
 13. Дотримуватись основ здорового способу життя, формувати і підтримувати оптимальний рівень власної психофізичної стійкості для забезпечення фахової дієздатності.

Метою занять в спортивній секції з «Волейболу» є формування педагогічних вмінь та навичок, знань з теорії туризму, необхідні для самостійної роботи студента-спортсмена.

Завдання: оволодіти необхідними теоретичними знаннями з туристської підготовки;

- формувати знання, вміння та навички під час навчання основним технічним прийомам в туризмі;
- набути вміння та навички самостійної роботи з приладами та пристроями;
- ознайомити студентів-спортсменів із правилами змагань з туризму, методикою суддівства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Волейболу» студент повинен знати:

1. Місце волейболу в системі фізичного виховання.
2. Основи спортивного тренування.
3. Види спортивної підготовки.
4. Термінологічні поняття.
5. Робота з попередження травматизму на навчально-тренувальних заняттях і змаганнях.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Волейболу» студент повинен вміти:

- оцінювати наявність оптимальних умов для здійснення занять;
- проводити проміжні та рубіжні зрізи показників рівня сформованості рухових вмінь та навичок, робити порівняльний аналіз;
- підготовлювати місця, інвентарю для проведення занять.
- методично будувати та проводити заняття з туризму, особливості суддівства.
- правила змагань.

У результаті вивчення дисципліни «Волейболу» студент повинен оволодіти навичками:

- початку рухів та їх закінченості;
- виконання рухів руками малої, середньої та великої амплітуди;
- виконання різних видів рухової активності;
- виконання різного роду фізичних вправ;
- виконувати силові вправи;
- виконувати вправи з предметами, пристроями, спорядженням.

Схвалено на засіданні кафедри фізичної реабілітації,
здоров'я людини та фізичного виховання
«22» червня 2016 року, протокол № 18

Завідувач кафедри, професор

Д. В. Козак

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- А) практичні заняття (семінарські заняття);
- Б) самостійна робота студентів.

Практичні заняття (семінарські заняття) передбачають детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень зі спортивної секції з викладачем і формування вміння та навичок їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань та вирішення ситуаційних задач.

Самостійна робота студентів передбачає оволодіння студентом навчальним матеріалом, а саме самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, а також передбачає підготовку до усіх видів контролю. Навчальний матеріал секції, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних занять.

При заняттях в спортивній секції використовують адекватні методи навчання.

За джерелами знань використовують методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, лекція, інструктаж; наочні – демонстрація, ілюстрація; практичні – практична робота, вирішення задач. За характером логіки пізнання використовуються методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний. За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

5. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ТЕМА 1. Техніка безпеки на заняттях з волейболу. Техніка стійок та переміщень. Теоретичні відомості.

ТЕМА 2. Ознайомлення з правилами гри у волейбол. Ознайомлення зі стійками та переміщеннями гравця по майданчику. Методика навчання передачі м'яча двома руками зверху і знизу. Методика навчання нижньої прямої подачі. Рухлива гра «Перекинь м'яч».

ТЕМА 3. Вивчення техніки передачі м'яча знизу і зверху обома руками, нижньої прямої подачі. Вивчення переміщень гравців по майданчику.

ТЕМА 4. Вивчення техніки верхньої прямої подачі та прийому. Вдосконалення передачі м'яча зверху і знизу двома руками, нижньої та верхньої прямої подачі. Методика навчання передачі м'яча назад за голову.

ТЕМА 5. Вдосконалення передачі м'яча знизу і зверху в трійках, четвірках, в колонах. Вдосконалення передачі м'яча назад за голову. Методика навчання передачі м'яча в стрибку. Сприяння розвитку спеціальної швидкості. Учбова гра. Правила(передачі і прийому м'яча).

ТЕМА 6 Вдосконалення прийому і передачі м'яча двома руами зверху і знизу. Вдосконалення передачі м'яча в стрибку і за голову. Методика навчання прямого нападаючого удару (по ходу свого розбігу). Сприяння розвитку спеціальної витривалості. Учбова гра. Правила (нападаючого удару).

ТЕМА 7 Вдосконалення передачі м'яча в колонах через сітку, верхньої і нижньої прямої подачі, прямого нападаючого удару. Розвиток стрибучості.

ТЕМА 8 Методика навчання одиночного блокування. Учбова гра. Правила (блокування).

ТЕМА 9 Сприяння розвитку спеціальної сили. Вдосконалення раніше вивчених прийомів техніки гри в волейбол. Методика навчання обманного удару. Учбова гра. Методика суддівства I і II судді.

ТЕМА 10 Сприяти розвитку стрибковій витривалості. Вдосконалення раніше вивчених прийомів техніки гри в волейбол. Методика навчання командним тактичним діям в нападі. Учбова гра. Методика суддівства I і II судді.

ТЕМА 11 Сприяти розвитку швидкісні й витривалості. Вдосконалення раніше вивчених прийомів техніки гри в волейбол. Методика навчання командним тактичним діям в захисті. Учбова гра. Методика суддівства.

ТЕМА 12 Вдосконалення прийомів техніки гри, переміщень, передачі і прийому м'яча, нападаючого удару проти одиночного блокування. Вивчення правил пляжного і парк волейболу. Учбова гра. Практика суддівства.

ТЕМА 13 Навчальна практика: проведення вправ для розвитку спеціальних фізичних якостей і навчання техніки і тактики гри.

ТЕМА 14 Навчання та вдосконалення: приймання подачі; блокування нападаючого удару; прямий нападаючий удар після передачі м'яча партнерам.

ТЕМА 15 Тактика нападу з другої передачі гравця першої лінії та захистом системою (2:2:2; уступом вперед). Учбова гра. Практика суддівства. Самоконтроль під час занять волейболом. Визначення рівня підготовленості.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви тем	Лекції	Практичні заняття/ семінарські заняття	Самостійна робота студента	ІРС
1.	Техніка безпеки на заняттях з волейболу. Техніка стійок та переміщень. Теоретичні відомості.	0	2	10	-
2.	Ознайомлення з правилами гри у волейбол. Ознайомлення зі стійками та переміщеннями гравця по майданчику. Методика навчання передачі м'яча двома руками зверху і знизу. Методика навчання нижньої прямої подачі. Рухлива гра «Перекинь м'яч».	0	2	10	-
3.	Вивчення техніки передачі м'яча знизу і зверху обома руками, нижньої прямої подачі. Вивчення переміщень гравців по майданчику.	0	2	10	-
4.	Вивчення техніки верхньої прямої подачі та прийому. Вдосконалення передачі м'яча зверху і знизу двома руками, нижньої та верхньої прямої подачі. Методика навчання передачі м'яча назад за голову.	0	2	10	-
5.	Вдосконалення передачі м'яча знизу і зверху в трійках, четвірках, в колонах. Вдосконалення передачі м'яча назад за голову. Методика навчання передачі м'яча в стрибку. Сприяння розвитку спеціальної швидкості. Учбова гра. Правила(передачі і прийому м'яча).	0	2	10	-
6.	Вдосконалення прийому і передачі м'яча двома руами зверху і знизу. Вдосконалення передачі м'яча в стрибку і за голову. Методика навчання прямого нападаючого удару (по ходу свого розбігу). Сприяння розвитку спеціальної витривалості. Учбова гра. Правила (нападаючого удару).	0	2	15	-
7.	Вдосконалення передачі м'яча в колонах через сітку, верхньої і нижньої прямої подачі, прямого нападаючого удару. Розвиток стрибучості.	0	2	15	-
8.	Методика навчання одиночного блокування. Учбова гра. Правила (блокування).	0	2	10	-
9.	Сприяння розвитку спеціальної сили. Вдосконалення раніше вивчених прийомів техніки гри в волейбол. Методика навчання обманного удару. Учбова гра. Методика суддівства I і II судді.	0	2	10	-

10.	Сприяти розвитку стрибковій витривалості. Вдосконалення раніше вивчених прийомів техніки гри в волейбол. Методика навчання командним тактичним діям в нападі. Учбова гра. Методика суддівства I і II судді.	0	2	10	-
11.	Сприяти розвитку швидкісній й витривалості. Вдосконалення раніше вивчених прийомів техніки гри в волейбол. Методика навчання командним тактичним діям в захисті. Учбова гра. Методика суддівства.	0	2	10	-
12.	Вдосконалення прийомів техніки гри, переміщень, передачі і прийому м'яча, нападаючого удару проти одиночного блокування. Вивчення правил пляжного і парку волейболу. Учбова гра. Практика суддівства.	0	2	10	-
13.	Навчальна практика: проведення вправ для розвитку спеціальних фізичних якостей і навчання техніки і тактики гри.	0	2	10	-
14.	Навчання та вдосконалення: приймання подачі; блокування нападаючого удару; прямий нападаючий удар після передачі м'яча партнерам.	0	2	10	-
15.	Тактика нападу з другої передачі гравця першої лінії та захистом системою (2:2:2; уступом вперед). Учбова гра. Практика суддівства. Самоконтроль під час занять волейболом. Визначення рівня підготовленості.	0	2	10	-
Всього годин		0	30	130	-

7. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Номер лекції	Тема лекції	К-сть годин
Не передбачено		

8. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Номер практичного заняття	Тема практичного заняття	К-сть годин
1.	Техніка безпеки на заняттях з волейболу. Теоретичні відомості.	2
2.	Ознайомлення зі стійками та переміщеннями гравця по майданчику. Методика навчання передачі м'яча двома руками зверху і знизу. Методика навчання нижньої прямої подачі. Рухлива гра «Перекинь м'яч».	2
3.	Вдосконалення переміщень гравців по майданчику. Вдосконалення передачі м'яча знизу і зверху обома руками, нижньої прямої подачі. Методика навчання верхньої прямої подачі. Учбова гра.	2
4.	Вдосконалення передачі м'яча зверху і знизу двома руками, нижньої та верхньої прямої подачі. Методика навчання передачі м'яча назад за голову.	2
5.	Сприяння розвитку спеціальної витривалості. Вдосконалення прийому і передачі м'яча двома руами зверху і знизу. Вдосконалення передачі м'яча в стрибку і за голову. Методика навчання прямого нападаючого удару (походу свого розбігу). Учбова гра. Правила (нападаючого удару).	2
6.	Сприяти розвитку стрибучості. Вдосконалення передачі м'яча в колонах через сітку, верхньої і нижньої прямої подачі, прямого нападаючого удару.	2
7.	Методика навчання одиночного блокування. Учбова гра. Правила (блокування).	2
8.	Сприяння розвитку спеціальної сили. Вдосконалення раніше вивчених прийомів техніки гри в волейбол. Методика навчання обманного удару. Учбова гра. Методика суддівства I і II судді.	2
9.	Сприяти розвитку стрибковій витривалості. Вдосконалення раніше вивчених прийомів техніки гри в волейбол. Методика навчання командним тактичним діям в нападі. Учбова гра. Методика суддівства I і II судді.	2
10.	Сприяти розвитку швидкісній й витривалості. Вдосконалення раніше вивчених прийомів техніки гри в волейбол. Методика навчання командним тактичним діям в захисті. Учбова гра. Методика суддівства.	2
11.	Вдосконалення прийомів техніки гри, переміщень, передачі і прийому м'яча, нападаючого удару проти одиночного блокування. Вивчення правил пляжного і парк волейболу. Учбова гра. Практика суддівства. ТЕМА 12. Навчальна практика: проведення вправ для розвитку спеціальних.	2
12.	Навчальна практика: проведення вправ для розвитку спеціальних фізичних якостей і навчання техніки і тактики гри.	2
13.	Навчання та вдосконалення: приймання подачі; блокування нападаючого удару; прямий нападаючий удар після передачі м'яча партнерам.	2
14.	Тактика нападу з другої передачі гравця першої лінії та захистом системою (2:2:2; уступом вперед). Учбова гра. Практика суддівства.	2

15.	Самоконтроль під час занять волейболом. Визначення рівня підготовленості.	2
Разом:		30

9. САМОСТІЙНА РОБОТА

Номер теми	Тема	К-сть годин
1.	Бігові вправи (біг на місці, біг по залу, біг із завданням)	5
2.	Стрибкові вправи	5
3.	Гімнастичні вправи на розвиток гнучкості	5
4.	Втілення оздоровчих фізичних завдань засобами різновидів ходьби та бігу	5
5.	Аналіз техніки виконання стійки і переміщень в волейболі. Методика навчання та вдосконалення.	10
6.	Аналіз техніки виконання передачі м'яча двома руками зверху. Методика навчання та вдосконалення	10
7.	Аналіз техніки виконання верхньої прямої подачі. Методика навчання та вдосконалення	10
8.	Аналіз техніки виконання прямого нападаючого удару. Методика навчання та вдосконалення.	10
9.	Аналіз техніки виконання блокування. Методика навчання та вдосконалення.	10
10.	Характеристика тактичних систем гри в нападі. Методика навчання та вдосконалення	10
11.	Характеристика тактичних систем гри в захисті. Методика навчання та вдосконалення	10
12.	Вправи з фітболами	10
13.	Вправи на тренажерах	10
14.	Вправи з використанням гімнастичних снарядів та тренажерів	10
15.	Вправи з використанням власної ваги тіла і окремих його частин	10
Разом:		130

10. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ РОБІТ – НЕ ПЕРЕДБАЧЕНО

11. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ – НЕ ПЕРЕДБАЧЕНО

12. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ – НЕ ПЕРЕДБАЧЕНО

**13. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК, ВНЕСЕНИХ У
МАТРИКУЛИ – НЕ ПЕРЕДБАЧЕНО**

**14. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ
ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА (ІРС) – НЕ
ПЕРЕДБАЧЕНО**

15. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

При оцінюванні студентів приділяється перевага стандартизованим **методам контролю**:

- тестування (усне, письмове, комп'ютерне);
- структуровані письмові роботи;
- структурований контроль практичних навичок;
- контроль виконання практичної роботи;
- усне опитування;
- усна співбесіда.

Форми контролю:

Попередній (вхідний) контроль слугує засобом виявлення наявного рівня знань студентів для використання їх викладачем на практичному занятті як орієнтування у складності матеріалу. Проводиться з метою оцінки міцності знань та з метою визначення ступеня сприйняття нового навчального матеріалу.

Поточний контроль – контроль самостійної роботи студентів щодо вивчення навчальних матеріалів. Здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступінь та якість засвоєння матеріалу, що вивчається. На всіх практичних заняттях застосовується об'єктивний контроль теоретичної підготовки та засвоєння практичних навичок із метою перевірки підготовленості студента до заняття. В процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота студента щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

Рубіжний (тематичний) контроль засвоєння розділу (підрозділу) відбувається по завершенню вивчення блоку відповідних тем шляхом тестування та/або усної співбесіди та/або виконання структурованих завдань. Тематичний контроль є показником якості вивчення тем розділів дисципліни та засвоєння студентами практичних навичок, а також пов'язаних із цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів. Проводиться на спеціально відведеному – підсумковому – занятті.

Проміжний контроль - полягає в оцінці засвоєння студентами навчального матеріалу на підставі виконання ним певних видів робіт на практичних (семінарських) заняттях за певний період. Проводиться у формі семестрового заліку на останньому практичному (семінарському) занятті в семестрі.

Підсумковий контроль здійснює контролюючу функцію, проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або на окремих його завершених етапах. Проводиться у формі заліку, диференційованого заліку або іспиту з метою встановлення змісту знань студентів за обсягом, якістю та глибиною, а також вміннями застосувати їх у практичній діяльності. Під час підсумкового контролю враховуються результати складання здачі усіх видів навчальної роботи згідно із структурою робочої програми.

16. ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ ПО ЗАВЕРШЕННЮ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Оцінка з дисципліни визначається як сума кількості балів поточної успішності, що складає 60% загальної оцінки з дисципліни, та оцінки, отриманої на іспиті, що складає 40% загальної оцінки з дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати при вивченні дисципліни становить 200 балів, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів, за екзаменаційний підсумковий контроль (іспит) – 80 балів.

Бали з дисципліни конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями:

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за 4-бальною шкалою
170-200 балів	5 – відмінно
140-179 балів	4– добре
101-139 балів	3 – задовільно
100 балів і менше	2– незадовільно

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ УСПІШНОСТІ

Оцінювання поточної успішності проводиться шляхом підрахунку середнього балу поточної успішності по завершенню вивчення дисципліни. При цьому заокруглення ОЦІНКИ здійснюється за схемою: в діапазоні від 0 до 0,24 заокруглюється до меншої одиниці; в діапазоні від 0,25 до 0,74 заокруглюється до 0,5; в діапазоні від 0,75 до 0,99 заокруглюється до більшої одиниці.

Переведення оцінок за поточну успішність з 12-ти бальної шкали у 120-ти бальну шкалу здійснюється наступним чином:

Рейтингова 12-ти бальна шкала	Шкала оцінювання поточної успішності
4	66
4,5	69
5	72
5,5	75
6	78
6,5	81
7	84
7,5	87
8	90
8,5	93
9	96
9,5	99
10	102
10,5	105
11	108
11,5	111
12	114

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 120 балів.

Схвалено на засіданні кафедри фізичної реабілітації,
здоров'я людини та фізичного виховання
«22» червня 2016 року, протокол № 18
Завідувач кафедри, професор

Д. В. Козак

17. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРАКТИЧНОГО (СЕМІНАРСЬКОГО) ЗАНЯТТЯ

Оцінювання поточної успішності проводиться за дванадцятибальною рейтинговою шкалою.

Оцінка за практичне заняття вважається позитивною, якщо вона становить 4,0 і більше балів. При цьому враховуються всі види робіт, передбачені методичною вказівкою для студентів при вивченні теми практичного (семінарського) заняття.

Бали	Критерії оцінювання
1	Виставляється у тих випадках, коли студент не розкриває зміст навчального матеріалу, не виконав практичної роботи, не оформив протокол.
2	Виставляється студенту, коли він погано орієнтується в навчальному матеріалі, що виявляється шляхом пропонування йому додаткових запитань, виявляє незнання змісту виконання практичної роботи.
3	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, допускає грубі помилки у визначенні понять та при використанні термінології, виконав практичну роботу, частково оформив протокол.
4	Виставляється, коли студент орієнтується в основному матеріалі, але не може самостійно і послідовно сформулювати відповідь, спонукаючи викладача пропонувати йому навідні питання, фрагментарно виконав практичну роботу.
5	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення, виконав практичне завдання не до кінця.
6	Виставляється студенту, коли він відтворює основний навчальний матеріал, але при його викладенні допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, визначення біологічних понять недостатні, характеризує загальні ознаки біологічних об'єктів, недооформив протокол заняття.
7	Виставляється студенту у випадку, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; допускає незначні порушення у послідовності викладення матеріалу, при використанні наукових понять та біологічних термінів, нечітко формулює висновки, орієнтується в методиці виконання практичної роботи, виконав її не в повному обсязі.
8	Виставляється у випадку, коли студент розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає неповні визначення понять; допускає неточності при використанні наукових термінів, нечітко формулює висновки, виконав практичну роботу, але допустив незначні помилки під час проведення дослідження.
9	Виставляється студенту, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає повні визначення біологічних понять та термінів, допускаючи незначні порушення у послідовності викладення, самостійно, зі знанням методики виконав практичну роботу, але допустив неточності у послідовності проведення роботи.
10	Виставляється у тих випадках, коли студент виявляє повне знання фактичного матеріалу, вміє аналізувати, оцінювати та розкривати суть біологічних явищ і процесів; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; логічно будувати висновки, оформив протокол практичного заняття, допускаючи незначні помилки при застосуванні наукових термінів і понять.
11	Виставляється студенту, коли він показує глибокі, міцні та системні знання в об'ємі навчальної програми, безпомилково відповідає на всі запитання, обґрунтовано формулює висновки, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійну роботу студента, грамотно і послідовно, зі знанням методики, виконав практичну роботу; в повному об'ємі оформив протокол практичного заняття, правильно застосовуючи наукові терміни та поняття.
12	Виставляється студенту, коли він самостійно, грамотно і послідовно, з вичерпною повнотою, використовуючи дані додаткової літератури, відповів на запитання з проявом вміння характеризувати різноманітні біологічні явища та процеси; чітко та правильно дає визначення та розкриває зміст наукових термінів і понять, самостійно та правильно виконав практичну роботу, без помилок оформив протокол практичного заняття.

Схвалено на засіданні кафедри фізичної реабілітації,

здоров'я людини та фізичного виховання

«22» червня 2016 року, протокол № 18

Завідувач кафедри, професор

Д. В. Козак

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАВДАННЯ

Бали	Критерії оцінювання
0	Виставляється, коли студент виявляє повне незнання змісту виконання роботи.
1 - 3	Виставляється, коли студент частково виявляє знання змісту виконання роботи.
4 - 6	Виставляється студенту, коли він погано орієнтується у методиці виконання роботи, виконав її в неповному обсязі, допускаючи грубі помилки під час проведення досліджень.
7 - 9	Виставляється студенту, коли він самостійно, зі знанням методики виконав практичну роботу, але допустив неточності у послідовності проведення роботи.
10 - 12	Виставляється, коли студент самостійно, грамотно і послідовно, зі знанням методики, виконав практичну роботу, правильно застосовуючи наукові терміни та поняття.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Бали	Критерії оцінювання
1	Виставляється у тих випадках, коли студент не розкриває зміст навчального матеріалу.
2	Виставляється студенту, коли він погано орієнтується в навчальному матеріалі, що виявляється шляхом пропонування йому додаткових запитань.
3	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, допускає грубі помилки у визначенні понять та при використанні термінології.
4	Виставляється, коли студент орієнтується в основному матеріалі, але не може самостійно і послідовно сформулювати відповідь, спонукаючи викладача пропонувати йому навідні питання.
5	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення.
6	Виставляється студенту, коли він відтворює основний навчальний матеріал, але при його викладенні допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, визначення біологічних понять недостатні, характеризує загальні ознаки біологічних об'єктів.
7	Виставляється студенту у випадку, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; допускає незначні порушення у послідовності викладення матеріалу, при використанні наукових понять та біологічних термінів, нечітко формулює висновки.
8	Виставляється у випадку, коли студент розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає неповні визначення понять; допускає неточності при використанні наукових термінів, нечітко формулює висновки.
9	Виставляється студенту, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає повні визначення біологічних понять та термінів, допускаючи незначні порушення у послідовності викладення.
10	Виставляється у тих випадках, коли студент виявляє повне знання фактичного матеріалу, вміє аналізувати, оцінювати та розкривати суть біологічних явищ і процесів; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; логічно будувати висновки.
11	Виставляється студенту, коли він показує глибокі, міцні та системні знання в об'ємі навчальної програми, безпомилково відповідає на всі запитання, обґрунтовано формулює висновки, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійну роботу студента.
12	Виставляється студенту, коли він самостійно, грамотно і послідовно, з вичерпною повнотою, використовуючи дані додаткової літератури, відповів на запитання з проявом вміння характеризувати різноманітні біологічні явища та процеси; чітко та правильно дає визначення та розкриває зміст наукових термінів і понять.

19. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ЗАЛІКУ

Оцінка дисциплін, формою підсумкового контролю яких є залік, базується на результатах оцінювання поточної діяльності та виражається за двобальною шкалою: «зараховано» або «не зараховано». Для зарахування студент має отримати за поточну навчальну діяльність бал не менше 120 балів.

Для проведення ранжування і виставлення оцінки ECTS середній бал поточної успішності з дисципліни конвертується з 12-бальної у 200-бальну шкалу. Ранжування в системі «Контингент» відбувається у 200-бальній шкалі.

Таблиця переведення 12-бальної рейтингової шкали у 200-бальну шкалу при формі підсумкового контролю залік (зараховано):

12- бальна	200- бальна	6,9	146	9,9	177
4	116	7	147	10	179
4,1	117	7,1	148	10,1	180
4,2	118	7,2	149	10,2	181
4,3	119	7,3	150	10,3	182
4,4	120	7,4	151	10,4	183
4,5	121	7,5	152	10,5	184
4,6	122	7,6	153	10,6	185
4,7	123	7,7	154	10,7	186
4,8	124	7,8	155	10,8	187
4,9	125	7,9	156	10,9	188
5	126	8	158	11	189
5,1	127	8,1	159	11,1	190
5,2	128	8,2	160	11,2	191
5,3	129	8,3	161	11,3	192
5,4	130	8,4	162	11,4	193
5,5	131	8,5	163	11,5	194
5,6	132	8,6	164	11,6	195
5,7	133	8,7	165	11,7	196
5,8	134	8,8	166	11,8	197
5,9	135	8,9	167	11,9	198
6	137	9	168	12	200

6,1	138	9,1	169
6,2	139	9,2	170
6,3	140	9,3	171
6,4	141	9,4	172
6,5	142	9,5	173
6,6	143	9,6	174
6,7	144	9,7	175
6,8	145	9,8	176

Схвалено на засіданні кафедри фізичної реабілітації,
здоров'я людини та фізичного виховання
«22» червня 2016 року, протокол № 18
Завідувач кафедри, професор

Д. В. Козак

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.
Перелік компетентностей студента

Інтегральна компетентність	Бакалавр фізичної реабілітації здатний вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з порушеннями функцій органів та систем, насамперед, опорно-рухового апарату, нервової, серцево-судинної та дихальної систем із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, педагогічних наук в умовах комплексності та невизначеності.
Загальні компетентності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність до аналізу та синтезу. 2. Здатність дотримуватись етичних та юридичних норм, які стосуються галузей охорони здоров'я, фізичної культури, освіти та соціального захисту. 3. Здатність визнавати принципи наставництва, співпрацювати в команді з іншими фахівцями та робити свій внесок у командну роботу. 4. Здатність застосовувати методи ефективного спілкування. 5. Здатність спілкуватися державною й іноземною мовами усно та письмово. 6. Здатність застосовувати принципи організаційного управління. 7. Здатність працювати з фаховою інформацією. 8. Здатність навчатися, здійснювати особистий професійний розвиток та впроваджувати знання у практичну діяльність. 9. Здатність відповідати за результати професійної діяльності. 10. Здатність до використання інформаційно-комунікаційних технологій у фізичній реабілітації.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність пояснювати потребу у заходах фізичної реабілітації, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я. 2. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції. 3. Здатність розуміти та пояснювати патологічні процеси, які піддаються корекції заходами фізичної реабілітації. 4. Здатність розуміти та пояснювати медичні, педагогічні, соціальні аспекти, пов'язані з практикою фізичної реабілітації. 5. Здатність провадити безпечну практичну діяльність для

- пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця.
6. Здатність збирати анамнез, виконувати реабілітаційне обстеження, тестування, огляд та документувати їх результати (додаток 1).
 7. Здатність аналізувати, вибирати і трактувати отриману інформацію.
 8. Здатність забезпечувати відповідність реабілітаційних заходів функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.
 9. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та формулювати цілі, пояснювати програму фізичної реабілітації.
 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами (список 1) та документувати отримані результати.
 11. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної реабілітації (список 2).
 12. Здатність адаптувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.
 13. Здатність провадити професійну діяльність відповідно до потреб здоров'я, культурних цінностей та традицій населення України.
 14. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці ускладнень, захворювань, травм та неповносправності, здоровому способу життя.
 15. Здатність шукати шляхи постійного покращення якості реабілітаційних послуг.

Матриця компетентностей

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність				
Бакалавр фізичної реабілітації здатний вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з порушеннями функцій органів та систем, насамперед, опорно-рухового апарату, нервової, серцево-судинної та дихальної систем із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, педагогічних наук в умовах комплексності та невизначеності.				
Загальні компетентності				
1. Здатність до аналізу та синтезу	Знати способи аналізу, синтезу інформації.	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних наукових та практичних знань.
2. Здатність дотримуватись етичних та юридичних норм, які стосуються галузей охорони здоров'я, фізичної культури, освіти та соціального захисту.	Знати законодавчі документи, що стосуються охорони здоров'я, соціального захисту, освіти, фізичного виховання.	Дотримуватись законодавства, моральних норм, професійної етики; вміти отримувати згоду пацієнта/клієнта, або опікунів на проведення заходів фізичної реабілітації.	Проявляти повагу до пацієнта/ клієнта; проявляти емпатію; дотримуватись ефективного спілкування; сприймати та поважати потребу пацієнта/клієнта у спілкуванні.	Бути відповідальним за власні професійні рішення, дотримання етичних та юридичних вимог.
3. Здатність визнавати принципи наставництва, співпрацювати в команді з іншими фахівцями та робити свій внесок у командну роботу.	Знати методи ефективного спілкування, менеджменту командної роботи.	Вміти працювати у команді, дотримуватись меж професійної компетентності, етичних та моральних принципів; демонструвати поведінку, яка сприяє формуванню сприятливої робочої атмосфери.	Здатність обмінюватись інформацією з членами колективу, спілкуватися з ними вербально та невербально; дотримуватись відповідного стилю одягу, спілкування та поведінки.	Бути відповідальним при дотриманні етичних, юридичних та професійних вимог
4. Здатність застосовувати методи ефективного спілкування.	Знати методи вербального та невербального спілкування з пацієнтами/клієнтами у різних станах, опікунами, членами сім'ї, близькими та усіма учасниками реабілітаційного процесу.	Вміти враховувати чинники, які можуть впливати на ефективність спілкування; використовувати відкриті і закриті питання; визначати і інтерпретувати невербальні сигнали спілкування; спілкуватися професійно та зрозуміло з пацієнтами/ клієнтами, опікунами, членами сім'ї, близькими та усіма учасниками	Продемонструвати навички уважного слухача та уміння правильно поставити запитання; виразити письмову інформацію зрозумілою мовою.	Бути відповідальним при дотриманні етичних та юридичних вимог, критично аналізувати свої комунікативні уміння та удосконалювати навички спілкування.

		реабілітаційного процесу; перевіряти чи пацієнт/клієнт розуміє надану інформацію.		
5. Здатність спілкуватися державною й іноземною мовами усно та письмово.	Мати досконалі знання державної мови та базові знання іноземної мови.	Вміти застосовувати знання державної мови, як усно так і письмово, вміти спілкуватись іноземною мовою.	Використовувати при фаховому та діловому спілкуванні та при підготовці документів державну мову; використовувати іноземну мову у професійній діяльності.	Нести відповідальність за володіння державною та іноземною мовами на належному рівні.
6. Здатність застосовувати принципи організаційного управління.	Знати основи менеджменту	Вміти застосовувати принципи організаційного управління	Користуватися засобами комунікації	Відповідально застосовувати принципи організаційного управління
7. Здатність працювати з фаховою інформацією.	Знати принципи науково доказової практики; сучасні методи пошуку інформації; роботи з бібліотечними та інформаційними ресурсами.	Вміти використовувати традиційні та новітні інформаційно-комунікаційні технології; вибирати доступні ресурси, такі, як електронні бази даних; демонструвати використання критичного підходу під час процесу інтерпретації інформації;	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей; використовувати бібліотечні й інформаційно-комунікаційні технології.	Здатність працювати автономно, нести відповідальність за достовірність зібраної інформації.
8. Здатність навчатися, здійснювати особистий професійний розвиток та впроваджувати знання у практичну діяльність.	Знати методи пошуку навчальних ресурсів та баз даних, принципів навчання; мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання.	Вміти оцінювати себе критично; вибирати навчальні ресурси; критично аналізувати існуючу реабілітаційну практику, опираючись на сучасні наукові данні; застосовувати знання на практиці, розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	Користуватися засобами комунікації; зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців та нефахівців; вивчати досвід колег.	Самостійно вибирати оптимальні навчальні ресурси та впроваджувати сучасні наукові дані у практичну діяльність; відповідати за професійний розвиток, професійно навчатися з високим рівнем автономності.
9. Здатність відповідати за результати професійної діяльності.	Знати свої професійні права та обов'язки; принципи науково доказової практики.	Вміти формувати свою професійну відповідальність, діяти відповідно до неї; приймати рішення	Здатність донести свою позицію до фахівців та нефахівців; ефективно формувати комунікаційну	Відповідати за свою професійну позицію та діяльність; відповідати за прийняття рішень у складних умовах.

		застосовуючи принципи науково доказової практики; діяти у межах посадових обов'язків та професійної компетентності.	стратегію у професійній діяльності	
10. Здатність до використання інформаційно-комунікаційних технологій у фізичній реабілітації.	Мати знання в галузі інформаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності	Вміти використовувати інформаційні технології у професійній діяльності	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь.
Спеціальні (фахові) компетентності				
1. Здатність пояснювати потребу у заходах фізичної реабілітації, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.	Знати принципи медичної та біопсихосоціальної моделей обмеження життєдіяльності; особливості застосування профілактичних та терапевтичних заходів фізичної реабілітації та їх вплив на стан здоров'я пацієнта/клієнта;	Вміти пояснити поняття «здоров'я» та шляхи його зміцнення в контексті стану конкретного пацієнта/клієнта; пояснити ефективність використання фізичних вправ та змін оточення для відновлення і підтримки здоров'я; пояснити необхідність профілактичних заходів фізичної реабілітації.	Здатність донести свою позицію до фахівців та нефахівців; співробітництво з широким колом осіб (колеги, керівники, клієнти) для провадження професійної діяльності	Здатність працювати автономно, нести відповідальність за достовірність озвученої інформації.
2. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.	Знати анатомію, фізіологію та біохімію рухової активності, фізичний та психічний розвиток людини; процеси, які проходять в організмі під час навчання та контролю рухових функцій.	Вміти пояснити анатомічну будову та функції людського організму; описати будову і функції органів та систем організму; пояснити зв'язок між будовою та функцією основних систем людського організму; аналізувати основні рухові функції людини; описати особливості фізичного та психічного розвитку людського організму.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних наукових та практичних знань.
3. Здатність розуміти та пояснювати патологічні процеси, які піддаються корекції заходами фізичної реабілітації.	Основи патології, патофізіології, функціональної анатомії; принципи застосування та вплив засобів та методів фізичної реабілітації.	Вміти пояснити реакції організму на uszkodження; загальні принципи і механізми процесів погіршення стану здоров'я, відновлення та одужання у контексті практичної діяльності у фізичній реабілітації; патологічні процеси, які піддаються корекції заходами фізичної реабілітації.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних наукових та практичних знань.
4. Здатність розуміти та пояснювати медичні, педагогічні, соціальні аспекти, пов'язані з практикою фізичної реабілітації.	Знати основи патології, патофізіології, соціології, педагогіки, фізичної реабілітації; взаємозв'язок і взаємовплив фізичної, когнітивної, емоційної, соціальної та	Вміння інтегрувати знання про патологічні процеси та спричинені ними розлади, що стосуються стану конкретного пацієнта/клієнта.	Встановлювати міждисциплінарні зв'язки для досягнення цілей; спілкуватися	Відповідально відноситися до поширення та трактування інформації від фахівців медичної, соціальної, педагогічної, психологічної сфери.

	культурної сфер.		вербально та невербально.	
5. Здатність провадити безпечну практичну діяльність для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця.	Знати Закони України про охорону здоров'я, етичний кодекс, нормативні документи, що регламентують професійну діяльність; принцип отримання згоди пацієнта/клієнта на проведення реабілітаційних заходів; особливості впливу стану пацієнта/клієнта та зовнішнього середовища на безпеку проведення заходів; особливості позиціонування та переміщення.	Вміти виявляти фактичний і потенційний ризик, безпеку для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця, відповідним чином реагувати на неї; узагальнювати усі результати обстеження і складати відповідний план професійних дій, враховуючи усі заходи безпеки та протипокази щодо кожної дії; запобігати небезпеці/ризикові, мінімалізувати їх під час фізичної реабілітації; безпечно використовувати обладнання; надати первинну допомогу при невідкладних станах.	У разі невизначеності, звертатися по допомогу чи скеровувати пацієнта/клієнта до іншого фахівця сфери охорони здоров'я; у тактовній та зрозумілій формі реагувати на небезпечні дії колег.	Бути відповідальним при дотриманні вимог безпеки.
6. Здатність збирати анамнез, виконувати реабілітаційне обстеження, тестування, огляд та документувати їх результати (список 1).	Знати методи соціологічного, педагогічного, клінічного та параклінічного дослідження; основні протипокази і застереження щодо проведення заходів фізичної реабілітації; особливості обстеження у фізичній реабілітації, спеціальні тести та шкали; етичні та юридичні вимоги ведення документації.	Вміти організувати збір анамнезу та інформації про актуальний стан здоров'я пацієнта/клієнта; демонструвати чітке логічне обґрунтування вибраної послідовності питань та обстежень; використовувати відповідні методи огляду обстеження та тестування; точно документувати дані обстеження, користуючись логічним форматом, який відповідає професійним інструкціям фахівця і вимогам даного закладу.	Встановлювати міждисциплінарні зв'язки для досягнення цілей; спілкуватися вербально та невербально; консультиватися з колегами, пацієнтом/клієнтом, опікунами, членами сім'ї та іншими учасниками реабілітаційного процесу.	Під наглядом проводити обстеження, тестування, огляд у фізичній реабілітації та документувати отримані результати; бути відповідальним при дотриманні етичних та юридичних вимог.
7. Здатність аналізувати, вибирати і трактувати отриману інформацію.	Знати методи соціологічного, педагогічного, клінічного та параклінічного дослідження; особливості обстеження у фізичній реабілітації, спеціальні тести та шкали; особливості зміни показників дослідження в залежності від факторів, що впливають на реабілітаційний процес.	Вміти використовувати науково доказові дані для аналізу клінічної картини і визначення станів, які потребують корекції заходами фізичної реабілітації; демонструвати вміння аналізувати усі отримані дані обстежень для виявлення уражень чи функціональних порушень у пацієнта/клієнта та обмежень для його участі у діяльності; узагальнювати результати досліджень;	Організувати взаєморозуміння з пацієнтом/клієнтом для збору інформації про актуальний стан його здоров'я; демонструвати навички спілкування, які відповідають конкретному пацієнтові/клієнтові;	Бути відповідальним за належний аналіз і трактування отриманої інформації.

			інтерпретувати вербальні та невербальні реакції пацієнта/клієнта.	
8. Здатність забезпечувати відповідність реабілітаційних заходів функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.	Знати основи дидактики, теорії та методики фізичної культури, психології; критерії відповідності реабілітаційних заходів актуальному стану здоров'я, функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.	Вміти оцінити функціональні можливості та потреби пацієнта/клієнта; обирати методи впливу/догляду, враховуючи патологію, функціональні розлади, активність та участь особи, контекстові та особистісні фактори; організувати індивідуальні та групові заняття, обирати необхідне обладнання; моніторити стан пацієнта; передбачати та визначити реакцію пацієнта/клієнта на проведення реабілітаційних заходів.	Налагоджувати обмін досвідом; застосовувати вербальну та невербальну комунікацію з пацієнтом/клієнтом; надавати інформацію в оптимальний спосіб.	Нести відповідальність за прийняття рішення щодо відповідності заходів фізичної реабілітації функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.
9. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та формулювати цілі, пояснювати програму фізичної реабілітації.	Знати основи психології, соціології; основи науково доказової практики та методів прогнозування та планування у фізичній реабілітації; моделі встановлення цілей; основні протипокази і застереження щодо проведення заходів фізичної реабілітації.	Вміти оцінити потреби та реабілітаційний потенціал пацієнта/клієнта; встановлювати цілі та погоджувати їх з пацієнтом/клієнтом; планувати програму фізичної реабілітації.	Представляти чітко логічне обґрунтування цілей та програми фізичної реабілітації при комунікації із членами мультидисциплінарної команди, пацієнтом чи опікунами; обговорювати відповідні методи втручання/догляду.	Самостійно прагне допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти і реалізувати його власні потреби. Самостійно демонструє уміння обґрунтовувати цілі та програми з фізичної реабілітації
10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами (список 1) та документувати отримані результати.	Знати форми та методи проведення та реєстрації оперативного, поточного та етапного контролю за станом пацієнта/клієнта; критерії досягнення цілей; особливості коректування цілей та завдань в залежності від результатів контролю; критерії оцінювання ефективності самостійної діяльності пацієнтів/клієнтів.	Вміти проводити оперативний, поточний та етапний контроль за станом пацієнта/клієнта та їх документувати; оцінювати ефективність фізичної реабілітації; визначити ставлення пацієнта/клієнта до отриманих результатів; навчати пацієнта/клієнта застосувати методи самоконтролю; дотримуватися стандартизованих протоколів під час вимірювання результатів; інтерпретувати отримані дані; керувати процесом фізичної реабілітації.	Чітко повідомляти про результати контролю при комунікації із членами мультидисциплінарної команди, пацієнтом чи опікунами.	Самостійно проводити оперативний та поточний контроль за станом пацієнта/клієнта; бути відповідальним за своєчасне та достовірне проведення контролю стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами, за належне документування отриманих результатів.
11. Здатність ефективно	Засоби методи та	Вміти безпечно та	У разі	Бути відповідальним за ефективну реалізацію

<p>реалізувати програму фізичної реабілітації (список 2).</p>	<p>форми фізичної реабілітації</p>	<p>ефективно виконувати програму фізичної реабілітації; діяти наполегливо та цілеспрямовано; модифікувати обсяг навантаження, зміст та спрямованість занять в залежності від функціонального, психологічного та когнітивного стану пацієнта; вибирати необхідний рівень допомоги; визначати частоту занять і приблизну тривалість реабілітації; координувати реалізацію індивідуальної програми реабілітації з усіма учасниками реабілітаційного процесу; за необхідності корегувати цілі; обговорити реабілітаційний процес з пацієнтом/клієнтом та/або родичами, опікунами, близькими, іншими фахівцями; надати пацієнтам/клієнтам програму для самостійних занять.</p>	<p>невизначеності, звертатися по допомогу чи скеровувати пацієнта/клієнта до інших фахівців; надавати пацієнтові/клієнтові вербальні та невербальні підказки, коректуючи виконання вправ/дій, і, при потребі, перефразувати інструкції; взаємодіяти із членами мультидисциплінарної команди, пацієнтом чи опікунами.</p>	<p>програми фізичної реабілітації.</p>
<p>12. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.</p>	<p>Знати види та способи адаптації, принципи дії в новій ситуації.</p>	<p>Вміти застосувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності; підбирати та змінювати засоби методи і форми фізичної реабілітації відповідно до змінних умов.</p>	<p>Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення результату.</p>	<p>Бути відповідальним за своєчасне використання методів саморегуляції.</p>
<p>13. Здатність провадити професійну діяльність відповідно до потреб здоров'я, культурних цінностей та традицій населення України.</p>	<p>Знати основи законодавства України, етичні норми, культурні особливості та традиції сучасного населення України і їх вплив на ставлення людей до питань здоров'я та способу життя; вплив віку, статі, соціального становища та переконань пацієнта/клієнта на процес фізичної реабілітації.</p>	<p>Вміти діяти етично, відповідно до законодавства, традицій, релігійних та культурних переконань пацієнта/клієнта та поважати його гідність; забезпечити конфіденційність; аналізувати вербальне та невербальне спілкування пацієнта/клієнта і відповідно діяти.</p>	<p>На основі знань медичного права та етичного кодексу спілкуватися з особами та групами осіб різної культурної, етнічної, релігійної та соціальної приналежності; використовувати доступну професійну термінологію та пояснення прийнятні для</p>	<p>Бути відповідальним при дотриманні етичних та юридичних вимог</p>

			пацієнта/клієнта та його опікунів/родичів.	
14. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці ускладнень, захворювань, травм та неповносправності, здоровому способу життя.	Знати основи психології та дидактики; принципи здорового способу життя; особливості профілактики захворювань та їх ускладнень, травм, неповносправності; прийоми самообслуговування та догляду.	Вміти провадити здоровий спосіб життя та навчати цьому пацієнта/клієнта та/або родичів, опікунів, близьких; навчати пацієнта/клієнта прийомам самообслуговування, основам профілактики захворювань та їх ускладнень, травм, неповносправності; навчати опікунів та/або родичів прийомам догляду за пацієнтом/клієнтом, залучати їх до реабілітаційного процесу.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.	Бути відповідальним за дотримання здорового способу життя; відповідально відноситися до профілактики захворювань, травм та неповносправності; прагнути допомогти пацієнту/клієнту чи опікунам зрозуміти та реалізувати прийоми догляду та самообслуговування.
15. Здатність шукати шляхи постійного покращення якості реабілітаційних послуг.	Знати основи менеджменту, принципи науково-доказової практики.	Вміти удосконалювати професійну діяльність відповідно до сучасних науково-доказових даних.	Встановлювати зв'язки для досягнення цілей; спілкуватися вербально та невербально.	Бути відповідальним за дотримання принципу постійного покращення якості реабілітаційних послуг.

20. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

БАЗОВА (ОСНОВНА):

1. Грабовський Ю.А., Скалій О.В., Скалій Т.В. Спортивний туризм. [Навчальний посібник - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2008.- 304 с.
2. Грабовський Ю.А., Селезньова Т.В. Змагання зі спортивного туризму./ Навч. - метод. Рекомендації для студентів факультету фізичного виховання. – Херсон: ХДУ, 2004.- 72 с.
3. Дехтяр В.Д. Основи оздоровчо-спортивного туризму: навч. посіб. Для закладів освіти.- К.: Науковий світ , 2003.- 203 с.
4. Дмитрук О.Ю., Щур Ю.В. Спортивно-оздоровчий туризм: навч. посіб.- К.: «Альтерпрес», 2003. – 232 с.
5. Дмитрук О.Ю., Щур Ю.В. Спортивно-оздоровчий туризм: навч. посіб.- 2 вид., перероб. та допов.- К.: «Альтерпрес», 2008. – 280 с.
6. Косенко В.М. Групові багатоденні пішохідні мандрівки. Практичний порадник. – Вид-во Семенко Сергія “Мустанг”, 2002.- 240 с.
7. Романенко О.В. Туризм та спортивне орієнтування: навчально- методичні рекомендації.- Київ: КУТЕП, 2003.- 74 с.
8. Рудев І. М. Діяльність туристської самодіяльної організації [Навчальний посібник для студентів, магістрів, аспірантів, молодих викладачів, практиків туризму] / І. М. Рудев. – Київ, 2006. – 352 с.
9. Скалій О.В. Основи туризму [Навч. посібник. - Т.: ТДПУ, 2003.- 102 с.
10. Скалій О.В., Грабовський Ю.А., Скалій Т.В. Спортивний туризм. [Навчальний посібник: Тернопіль: ТНПУ, 2005.- 225 с.
11. Грабовський Ю.А., Скалій О.В., Скалій Т.В. Спортивний туризм. [Навчальний посібник - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2008.- 304 с.
12. Грабовський Ю.А., Селезньова Т.В. Змагання зі спортивного туризму./ Навч. - метод. Рекомендації для студентів факультету фізичного виховання. – Херсон: ХДУ, 2004.- 72 с.
13. Дехтяр В.Д. Основи оздоровчо-спортивного туризму: навч. посіб. Для закладів освіти.- К.: Науковий світ , 2003.- 203 с.
14. Дмитрук О.Ю., Щур Ю.В. Спортивно-оздоровчий туризм: навч. посіб.- К.: «Альтерпрес», 2003. – 232 с.
15. Дмитрук О.Ю., Щур Ю.В. Спортивно-оздоровчий туризм: навч. посіб.- 2 вид., перероб. та допов.- К.: «Альтерпрес», 2008. – 280 с.
16. Косенко В.М. Групові багатоденні пішохідні мандрівки. Практичний порадник. – Вид-во Семенко Сергія “Мустанг”, 2002.- 240 с.

- 17.Романенко О.В. Туризм та спортивне орієнтування: навчально- методичні рекомендації.- Київ: КУТЕП, 2003.- 74 с.
- 18.Рудев І. М. Діяльність туристської самодіяльної організації [Навчальний посібник для студентів, магістрів, аспірантів, молодих викладачів, практиків туризму] / І. М. Рудев. – Київ, 2006. – 352 с.
- 19.Скалій О.В. Основи туризму [Навч. посібник. - Т.: ТДПУ, 2003.- 102 с.
- 20.Скалій О.В., Грабовський Ю.А., Скалій Т.В. Спортивний туризм. [Навчальний посібник: Тернопіль: ТНПУ, 2005.- 225 с.

ДОПОМІЖНА:

- 21.Балабанов И.В. Узлы – Москва, 2003.- 80 с.
- 22.Дарман П.Учебник виживання в екстремальних ситуаціях.- М.: «Яуза» 2000.
- 23.Життя в природі: Пластовий курінь “Вовча ліга”, школа вовченят. Частина 1. – Тернопіль, 2002.- 153 с.
- 24.Серба Т.Б. Навісні переправи у спортивному туризмі. [Навчальний посібник. Тернопіль, 2001.
- 25.Федорченко В.К., Мініч І.М. Туристський словник-довідник.- К.: 2000.
- 26.Ярошенко М.Б. Військова топографія . (навч. посібник) – Тернопіль. Укрмедкнига. - 1999.